

Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30531>

Özet

Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i, bireylerin sosyal a? platformlar?n? kullanma becerilerine ve bu platformlar üzerindeki etkile?imlerine yönelik alg?lanan öz yeterlik düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Ölçe?in Türkçe uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? Bardakç?, Sar?kaya ve Yöntem (2018) tarafından yapılm??tır. Bu çal??ma, ölçe?in tek boyutlu yap?s?n? doğrulam?? ve yüksek iç tutarlılık katsayılar? ile güvenilir bir ölçüm sağlad??n? göstermiştir. Toplam 17 maddeden oluşan bu ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal a?lar, öz yeterlik, sosyal medya, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenilirlik.

Yazarlar

Salih Bardakç?, Y?lmaz Sar?kaya, Mustafa Kemal Yöntem

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin sosyal a? ortamlar?nda ba?arılı bir şekilde faaliyet gösterebilme, bu platformlar? etkin biçimde kullanabilme ve sosyal etkile?imleri yönetebilme konusundaki inanç düzeylerini, yani sosyal a? öz yeterlik alg?larının belirlemektir. Bu ölçüm aracı, eğitim ve sosyal psikoloji alanlarında sosyal a? kullanımıyla ilgili psikolojik sonuçların inceleyen araştırmalara katkı sağlamaktadır.

Ölçek, özgün bir ölçe?in Türkçe'ye adaptasyonu ve psikometrik özelliklerinin Türkiye bağlamında incelenmesi amacıyla uyarlanmıştır. Uyarlama çal??ması, aracın kültürel geçerliliğini ve yapısal bütünlüğünü sağlamayı hedeflemiştir.

Yapı

Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i, tek boyutlu bir yapıya sahiptir ve doğrudan "Sosyal A? Öz Yeterlik" yapısındaki ölçmektedir. Bu yapı, bireyin sosyal a?lar? kullanırken karşılaştığı görevleri ve zorlukları başarıyla yerine getirebileceğine dair sahip olduğu kişisel inancı temsil eder. Ölçek, özellikle sosyal a?lardaki teknik yeterlilikten ziyade, sosyal etkileşim ve iletişim yeterliliğine odaklanmaktadır.

Ölçek maddeleri, bireylerin sosyal a?lardaki paylaşımların, yorum yapma yeteneklerini, bilgi edinme ve sosyal ilişkileri sürdürme becerilerini kapsamaktadır. Ölçe?in yapı geçerliliği, tek faktörlü modelin uygunluğunu destekleyen faktör analizleri ile kanıtlanmıştır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? kapsam?nda, yap? geçerli?i ve ay?rt edici geçerlik incelenmi?tir. Ay?rt edici geçerli?i test etmek amac?yla, sosyal a? öz yeterlik düzeyi dü?ük (n=77) ve yüksek (n=77) olan alt ve üst %27'lik gruplar belirlenmi?tir. Bu iki grup aras?ndaki farklar?n manidarla???, ba??ms?z örneklem t testi ile analiz edilmi?tir. Analiz sonuçlar?na göre, ölçekteki tüm maddelerin, öz yeterlik düzeyi yüksek ve dü?ük gruplar? anlaml? düzeyde farklıla?t?rd??? (t de?erlerinin anlaml? oldu?u) tespit edilmi?tir, bu da ölçe?in güçlü bir ay?rt edicili?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Yap? geçerli?i ise hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile incelenmi?tir. AFA sonucunda ortaya ç?kan tek faktörlü yap?, en iyi olabilirlik yöntemine dayal? DFA ile test edilmi?tir. DFA sonucunda elde edilen uyum iyili?i göstergeleri, tek faktörlü modelin verilere mükemmel uyum sa?lad???n? desteklemektedir. Uyum iyili?i indeksleri ?öyledir: $\chi^2(116) = 573.65$, ($p < .001$), $\chi^2/sd = 4.95$, RMSEA = .09, CFI = .98, IFI = .98, NFI = .98, NNFI = .98, GFI = .86, AGFI = .82; SRMR = .03. Özellikle CFI, IFI, NFI ve NNFI gibi kar??la?t?rmal? uyum indekslerinin yüksek de?erleri (.98), modelin kabul edilebilir s?n?rlar?n ötesinde bir uyuma sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenirli?i, Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. İlk katılımc? grubu verileri üzerinden hesaplanan Cronbach Alfa katsay?s? .94, ikinci katılımc? grubu verileri üzerinden hesaplanan katsay? ise .97 olarak bulunmu?tur. Bu katsay?lar?n yüksekli?i, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?üne dair güçlü kanıtlar sunmaktadır.

Ayr?ca, düzeltilmi? madde-toplam korelasyonlar? da ölçe?in iç tutarlıla??n? desteklemektedir. Bu korelasyon de?erlerinin tamam? .49'un üzerinde kalm???r. Madde-toplam korelasyonlar?n?n bu denli yüksek olması, her bir maddenin ölçe?in genel puan?na önemli ve tutarlı bir katkı sa?lad???n? göstererek arac?n güvenirli?inin yüksek oldu?unu teyit etmektedir. Sonuç olarak, yap?lan kapsaml? analizler Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i'nin hem güvenilir hem de geçerli bir ölçme arac? oldu?unu ortaya koymu?tur.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?salsal geçerli?ini incelemek amac?yla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm???r. AFA, ölçe?in tek boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu göstermi?tir. Bu tek faktörlü modelin uygunlu?u daha sonra DFA ile do?rulanm???r.

DFA, en iyi olabilirlik (Maximum Likelihood) yöntemi kullan?larak gerçekleştirilmi?tir. Elde edilen

uyum indeksleri (özellikle CFI, IFI, NFI ve NNFI de?erlerinin .98 olmas?) tek faktörlü yap?n?n teorik beklentilerle ve toplanan verilerle uyumlu oldu?unu kesin olarak göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in Sosyal A? Öz Yeterlik yap?s?n? tek ve bütünlük bir boyut altında ba?ar?yla temsil etti?ini kan?tlamaktadır.

Ölçme Arac?

Test Türü: Uyarlama ve Psikometrik Geçerlik Çal??mas?

Biçim: Öz Bildirim Ölçe?i (Likert Tipi)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Nüfus Grubu: Yeti?kinler (Özellikle üniversite ö?rencileri veya sosyal a? kullan?c?lar?, geçerlik çal??mas? bu gruplar üzerinden yürütülmü?tür.)

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle 18 ya? ve üzeri)

Nüfus Detaylar?: Geçerlik çal??mas?nda, alt-üst %27'lik grup kar??la?t?rmas? için 154 kat?l?mc? (n=77 dü?ük öz yeterlik, n=77 yüksek öz yeterlik) kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ba??ms?z örneklem t testi, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA).

Anahtar Kelimeler

Sosyal medya öz yeterlik, yap? geçerli?i, Cronbach Alfa, iç tutarlılık, tek faktörlü yap?, psikometri, uyum indeksleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?

Kurumsal E-posta Adresleri: salih.bardakci@gop.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi? (Sorumlu yazar: Salih Bardak?)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2018 (Uyarlama ve geçerlik/güvenirlik çal??mas?n?n yay?n y?I?)

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar Salih Bardak? ile ileti?ime geçilmesi önerilir. ?leti?im e-postas?: salih.bardakci@gop.edu.tr.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: [sosyal-ag-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Bardakc?, S., Sar?kaya, Y. ve Yöntem, M. K. (2018). Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i geçerlik ve güvenilirlik çal??ması?. *Journal of International Social Sciences Education*, 4(2), 60-72.

Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i Maddeleri

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi (tamamen kat?lıyorum (5), kat?lıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2) ve hiç katılmıyorum (1))

Madde Say?s?: 17

Ölçek maddeleri bu kaynakta sa?lanmamıştır. Kullanıcıların ölçek maddelerine ulaşmak için ilgili makaleye (Bardakc? et al., 2018) başvurular? gerekmektedir.